Tematika

Kurzus címe:	**Kommunikáció és pragmatika**
Kurzus kódja:	TER 1030
Teljesítés módja:	Kollokvium, írásbeli vizsga
Időpont:	Csüt. 16.00-17.30
Helye:	220
Heti óraszám:	2
Kreditek száma:	3
Oktató neve:	Dr. Dér Csilla Ilona
Beosztása:	Egyetemi docens

A tantárgy rövid leírása:

A kurzus egyfelől a nyelvi jelek kommunikációs célú használatával foglalkozik, másfelől a nyelvi tevékenységgel mint kognitív és szociokulturális jelenséggel.

A félév órái

	Dátum:	Téma:
1.	09.08.	Regisztrációs hét.
2.	09.15.	A pragmatika tárgya, területei, irányzatai. Pragmatikai és kommunikációs alapfogalmak.
3.	09.22.	Kontextus. Deixis.
4.	09.29.	Kommunikációs formák. Verbális és nonverbális kommunikáció.
5.	10.06.	Információközlés és kommunikáció. Az osztenzív-következtetéses kommunikáció (Sperber–Wilson). Relevanciaelmélet.
6.	10.13.	Beszédaktusok: elképzelések és kritikák.
7.	10.20.	Sikeres és sikertelen kommunikáció 1. Társalgási szabályok (Grice).

8.	11.10.	Sikeres és sikertelen kommunikáció 2. Homlokzatelmélet, udvariassági elvek (Goffman, Brown – Levinson, Leech).
9.	11.17.	Meggyőzés és manipuláció 1.
10.	11.24.	Meggyőzés és manipuláció 2.
11.	12.01.	Interkulturális kommunikáció 1.
12.	12.08.	Interkulturális kommunikáció 2.
13.	12.15.	Összefoglalás, elővizsga.

Kötelező szakirodalom

Árvay Anett 2003. A manipuláció és a meggyőzés pragmatikája a magyar reklámszövegekben. Bártházi Eszter 2008. Manipuláció, valamint manipulációra alkalmas nyelvhasználati eszközök a sajótreklámokban. Magyar Nyelv 104: 443–463.

Általános Nyelvészeti Tanulmányok XX. Tanulmányok a pragmatika köréből. 11–35.

Hámori Ágnes 2009: Beszédaktusok „újratöltve”. In: Keszler Borbála – Tátrai Szilárd (szerk.) Diskurzus a grammatikában – grammatika a diskurzusban. Budapest: Tinta, 350–360.

Nagy Katalin 2005. A pragmatika státusáról. *Magyar Nyelv* 101: 436–448.

Nemesi Attila László: Benyomáskeltési stratégiák a társalgásban. Magyar Nyelv 96 (2000): 418–436. http://www.c3.hu/~magyarnyelv/00-4/nemesi.htm

Németh T. Enikő 2003. A kommunikatív nyelvhasználat elvei. *Általános Nyelvészeti Tanulmányok XX. Tanulmányok a pragmatika köréből.* 221–254.

Németh T. Enikő 2004a. Verbális információközkés kommunikatív szándék nélkül. Előadás a 7. Nemzetközi Magyar Nyelvészkongresszuson, Budapest, 2004. augusztus 29–31, http://www.nytud.hu/NMNyK/eloadas/nemetheniko.rtf

Németh T. Enikő 2004b. Osztenzió–jelhasználat–kommunikáció. In: Hódi Éva (szerk.): *Szarvas Gábor Nyelvművelő Napok.* Ada, Szarvas Gábor Nyelvművelő Egyesület, 2004: 71–89. http://szgnye.vmmi.org/nemetheniko2003.pdf

Németh T. Enikő 2006a. Verbális információközlés kommunikatív szándék nélkül. In: Kálmán László szerk. *KB 120 – A titkos kötet: Nyelvészeti tanulmányok Bánréti Zoltán és Komlósy András tiszteletére.* Budapest: MTA Nyelvtudományi Intézet, Tinta Könyvkiadó 2006: 365–377.

Németh T. Enikő 2006b. Pragmatika. In: Kiefer Ferenc (szerk.) *Magyar nyelv.* Budapest: Akadémiai Kiadó, 222–261.

Tátrai Szilárd 2010. Áttekintés a deixisről (funkcionális kognitív kiindulópontból). Magyar Nyelvőr 134: 211–233.

Tátrai Szilárd: A kontextus fogalmáról. Magyar Nyelvőr 128 (2004): 479–494. http://nyelvor.c3.hu/period/1284/128410.pdf

Ajánlott szakirodalom

Austin, John L. 1990. Tetten ért szavak. Budapest: Akadémiai Kiadó.
Grice, H. Paul 1997. A társalgás logikája. In: Pléh Csaba – Síklaki István – Terestyéni Tamás (szerk.) 1997. Nyelv, kommunikáció, cselekvés. Budapest: Osiris, 213–227.
Grice, H. Paul 2011. Tanulmányok a szavak életéről. Budapest: Gondolat.
Hidasi Judit: Interkulturális kommunikáció. Scolar Kiadó, Budapest, 2004.
Nemesi Attila László 2009. Az alakzatok kérdése a pragmatikában. Budapest: Loisir Kiadó.
Pléh Csaba – Síklaki István – Terestyéni Tamás (szerk.): Nyelv, kommunikáció, cselekvés. Osiris, Budapest, 1997.
Reboul, Anne – Moeschler, Jacques 1998/2000. A társalgás cselei. Bevezetés a pragmatikába. Budapest: Osiris.
Searle, John R. 2009. Beszédaktusok. Budapest. Alkalmazott Kommunikációtudományi Intézet, Gondolat.
Síklaki István (szerk.): Szóbeli befolyásolás I–II. Typotex, Budapest, 2008.
Szili Katalin: Az udvariasság pragmatikája. Magyar Nyelvőr 131 (2007): 1–17. http://nyelvor.c3.hu/period/1311/131101.pdf